

<p>BOSNA i HERCEGOVINA VIJEĆE MINISTARA Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje</p>		<p>БОСНА и ХЕРЦЕГОВИНА САВЈЕТ МИНИСТАРА Агенција за предшколско, основно и средње образовање</p>
--	---	--

**Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje
kvalitete rada osnovne škole**

Nakladnik:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Za nakladnika:

Maja Stojkić, ravnateljica Agencije

Alisa Ibraković, zamjenica ravnateljice – rukovoditeljica Područne jedinice Sarajevo

**Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje
kvalitete rada osnovne škole****Voditeljica projekta:**

Branka Popić, stručna savjetnica za društvene nauke i umjetnost Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Konsultantica:

Nedžada Faginović

**Učesnici u izradbi Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje
kvalitete rada osnovne škole:**

Radna skupina (Anex 1)

Urednica:

Branka Popić

Lektura:

Danica Vasilj

DTP:

Branka Zvečevac

Dizajn:

Jordan Studio, Sarajevo

Naklada:

400 primjeraka

Tisak:

Blicdruk, Sarajevo

Kazalo

Uvod	5
Školsko ozračje	6
Suradnja s Vijećem roditelja škole i Vijećem učenika škole	6
Rukovodstvo škole	6
Kompetencije nastavnika	7
Metodologija uporabe indikatora	7
Sustav ocjenjivanja i deskriptori	8
Podatci o školi	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvalitete 'Školskog ozračja'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvalitete 'Suradnja s Vijećem roditelja škole i Vijećem učenika škole'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvalitete 'Školskog rukovodstva'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvalitete 'Kompetencije nastavnika'	

UVOD

U tradicionalnom shvaćanju obrazovanja težilo se k tomu posmatrati postignuća učenika kao nešto što ovisi o intelektualnim sposobnostima učenika u kombinaciji s njegovom motivacijom za učenjem. Iako je ovo još uvijek prihvaćeno mišljenje kojim se objašnjavaju razlike u ishodima obrazovanja svakog učenika moderna psihološka i pedagoška istraživanja pokazala su kako je potrebna daleko sofisticiranija i kompleksnija analiza ukoliko nastavnici žele u potpunosti shvatiti očigledno izražene razlike u učeničkih postignuća u učenju. Stoga je sve jača svijest u prosvjeti o brojnim i različitim čimbenicima koji izravno i neizravno utječu na spremnost u učenju, motiviranju i ishodima.

Ovaj instrumentarij nudi okvir praćenja i vrednovanja različitih čimbenika koji izravno ili neizravno utječu na proces učenja i ishode školske zajednice kao cjeline. Različiti konteksti identificiraju različite čimbenike utjecaja i njihova identifikacija treba predstavljati konvencionalni dogovor svih strana uključenih u proces obrazovanja. Dogovorena područja koja se, u kontekstu praćenja i vrednovanja kvalitete osnovnoga obrazovanja u školama BiH, prate i vrednuju pomoću ovog instrumentarija su:

1. Školsko ozračje
2. Suradnja s Vijećem roditelja škole i Vijećem učenika škole
3. Rukovodstvo škole
4. Kompetencije nastavnika¹

Navedene kategorije odražavaju međusobne odnose i utjecaje između nositelja obrazovnog procesa, njegovih sudionika i okružja u kojem se proces odvija. Veliki dio sveukupne ocjene kvalitete školske zajednice i njenih ishoda čine kvalitetu sadržaja (relevantnost kurikuluma) i razinu učeničkih postignuća. Za praćenje i vrednovanje ova dva aspekta obrazovnog procesa koriste se drugi mehanizmi i procedure koji nisu dio ovog instrumentarija.

U svrhu djelotvorne primjene instrumentarija potrebno je istaknuti slijedeće:

- Ovim instrumentarijem vrednuje se školska zajednica u cjelini,
- Indikatori su podložni revidiranju što je uvjetovano promjenama u okružju i trendovima, što zahtijevaju vršiti periodično pregled, odnosno reviziju kategorija i indikatora.

¹ Kategorija 'kompetencije nastavnika' u Instrumentariju uključuje generičke indikatore. Indikatori za mjerenje kompetencija nastavnika unutar specifičnih obrazovnih područja, odnosno predmeta svakako moraju biti vezani uz područje, npr. matematiku, geografiju itd. ,te se u njihovoj razradi trebaju koristiti definirani standardi učeničkih postignuća u tim obrazovnim područjima.

Školsko ozračje

U sveukupnom vrednovanju kvalitete škole, školsko ozračje posmatra se kao jedan indikator, ili bolje reći obrazovno područje. Ona predstavlja kompleksne odnose vezane za proces nastavnih i izvannastavnih aktivnosti podrazumijevajući više mjerljivih indikatora. Kompleksnost indikatora školske klime određena je prirodom odgojno-obrazovnog procesa, kao sociološke kategorije, ali i profilom sudionika koji sačinjavaju školsku zajednicu i koji izravno, ili neizravno, sudjeluju u kreiranju školske klime. Ti sudionici su učenici, učitelji, ravnatelji, pomoćnici ravnatelja, tajnici, knjižničari, pedagozi, psiholozi, socijalni radnici, defektolozi i predstavnici lokalne zajednice, školski policajci, pomoćno osoblje, domari, ložači, vozači, kuhari, roditelji/staratelji.

Suradnja s Vijećem roditelja škole i Vijećem učenika škole

Savjetodavno školsko tijelo koje zastupa prava, stavove i interese roditelja/staratelja, po upravnim i stručnim tijelima u školi, kao i po široj zajednici, jeste Vijeće roditelja škole². Vijeće roditelja škole provodi aktivnosti iz djelokruga svog rada po zakonskim propisima, općim aktima škole i pravilniku o radu Vijeća roditelja škole. Predstavnici Vijeća roditelja škole trebaju biti obrazovani za kvalitetno sudjelovanje u planiranju i sprovođenju aktivnosti koje će doprinijeti razvoju škole na područjima odgojno-obrazovnog procesa, sigurnog odgojno-obrazovnog okružja i demokratskog sudjelovanja u školskom životu. Školska tijela bi trebala posjedovati bazu podataka o svom radu i rezultatima u obliku propisanog arhiviranja i čuvanja dokumenata. Školski pravilnici uključuju mjere za članove školskih tijela koji sprečavaju transparentnost i dostupnost informacijama.

Savjetodavno školsko tijelo koje zastupa prava, stavove i interese učenika/ca prema upravnim i stručnim tijelima u školi, kao i prema široj zajednici jeste Vijeće učenika škole³. Odabir predstavnika učenika trebao bi biti široko zastupljen tako da učenici svih odjela imaju mogućnosti delegiranja svog predstavnika. Vijeće učenika škole sprovodi aktivnosti iz djelokruga svog rada sukladno zakonskim propisima, općim aktima škole i pravilniku o radu Vijeća učenika škole. Predstavnici Vijeća učenika škole trebaju biti educirani za kvalitetno sudjelovanje u planiranju i sprovođenju aktivnosti koje će doprinijeti razvoju škole na područjima odgojno-obrazovnog procesa, sigurnog odgojno-obrazovnog okružja i demokratskog sudjelovanja u školskom životu.

Otvorena i stalna suradnja roditelja/staratelja odnosno učenika/ca i škole u velikoj mjeri utječe na sveukupnu kvalitetu i ishode školske zajednice. Instrumentarij je identificirao neke od osnovnih indikatora koji mogu pomoći u mjerenju kvalitete, te saradnje.

Rukovodstvo škole

Važan element u radu školske zajednice jeste rukovodstvo škole. Zakoni, kojima se regulira područje obrazovanja u BiH, ne prepoznaju rukovodstvo škole na način koji nalazimo u praksi modernih obrazovnih sistema. Zakon prepoznaje i regulira organe uprave i rukovođenja školom, odnosno školski odbor i ravnatelja škole s podijeljenim ulogama u radu školske zajednice⁴. Bez obzira na koncept, riječ je o istom cilju, a to je razvoj i pospješene kvalitete obrazovanja u školskoj zajednici, kao i šire. Ako želimo u skorijoj budućnosti imati još uspješnije škole, te ako nastojimo dobiti uspješne i dobre rukovoditelje, moramo se suočiti sa zahtjevima okružja, novih trendova, novih principa rada i težnji ka boljim i uspješnijim promjenama. Kako bi kvalitetno obavljali svoju ulogu, ravnatelji bi morali posjedovati liderske osobine ličnosti i menadžerske sposobnosti, te bi morali imati integrirana znanja i vještine iz psihologije i pedagogije, ali i ekonomije, prava i odnosa s javnošću, kao i spremnost u komunikaciji sa svim članovima školske zajednice i partnerskim institucijama.

² Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 53.

³ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 54.

⁴ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 50., Član 51., Član 52.

Demokratsko rukovodstvo u školi temelji se na saradnji, konzultacijama, prijedlozima člana organizacije ili radnih skupina⁵. Ove postavke bile su osnova identifikacije kriterija i indikatora vrednovanja i evaluacije kvalitete ovog područja u radu školske zajednice.

Kompetencije nastavnika

Pitanje kompetencija je složeno samo po sebi, a kada se radi o nastavnicima ono je još kompleksnije. Najčešća definicija kompetencija jeste da one predstavljaju kombinaciju znanja, vještina, stavova i vrijednosti koje omogućuju pojedincu aktivno i efikasno djelovati u određenoj situaciji, odnosno svojoj struci. Polazeći od činjenice kako nastavnik ima ključnu ulogu u realizaciji nastavnog procesa i osobnom razvoju učenika, identifikiranje kompetencija nastavnika je veoma važno. U kontekstu razvoja ekonomije i društva u 21. stoljeću, a u cilju razvoja školske zajednice i njene sposobnosti odgovoriti potrebama tog razvoja u EU, identificirane su slijedeće kompetencije nastavnika:

- a) Osposobljenost za nove načine rada u učionici
- b) Osposobljenost za nove radne zadatke izvan učionice, u školi i sa socijalnim partnerima
- c) Osposobljenost za razvoj novih kompetencija i novog znanja kod učenika
- d) Razvijanje sposobnosti učenika za cjeloživotno učenje u društvu znanja
- e) Razvijanje vlastite profesionalnosti
- f) Uporaba informacijsko- komunikacijske tehnologije⁶

Ovaj instrumentarij nudi školskim zajednicama i svim zainteresiranim stranama indikatore koji mogu pomoći u vrednovanju kompetencija nastavnika u dijelovima koji su zajednički svakoj školskoj zajednici bez obzira na predmetna područja i kurikulum.

Metodologija korištenja indikatora

U cilju sustavnog i dosljednog procesa vrednovanja i samovrednovanja škola formira tim zadužen za sprovođenje aktivnosti koje se odnose na samovrednovanje i vrednovanje. Tim osmišljava plan rada sprovođenja samovrednovanja. Plan uključuje cilj, metodologiju, sudionike i vremenski okvir. Smjernice izradbe plana predlaže Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. Po usaglašavanju plana tim upoznaje sve sudionike školske zajednice o planiranom procesu samovrednovanja. Po okončanom procesu samovrednovanja tim piše izvješće čija struktura treba odražavati elemente plana.

Instrumentarij samovrednovanja daje školi prostor kako bi samostalno ili uz usmjerenje, upute i savjete prosvjetnih inspektora, odnosno stručnih savjetnika, navedene prioritete i inicijative koje smatra primjerenim za povećanje razine kvalitete pojedinačnih indikatora.

Instrument samovrednovanja i vrednovanja dostupan je u tiskanoj i elektronskoj formi⁷.

⁵ Reforma općeg obrazovanja u BiH 2005. "Smjernice za razvoj škole"

⁶ Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori, Zavod za školstvo Crna Gora, Podgorica, 2010.

⁷ Infomacija o obrascima dostupna je u Agenciji za predškolsko osnovno i srednje obrazovanje, ili na web stranici www.aposo.gov.ba

Sustav ocjenjivanja i deskriptori

Sustav ocjenjivanja indikatora uključuje numeričke ocjene od 1 (jedan) do 3 (tri), kao i deskriptore⁸ koji pomažu u odabiru numeričke ocjene.

<i>Numerička ocjena</i>	<i>Deskriptor</i>
1	Škola ima dokumentirane inicijative i mjere vezane uz predmetni indikator; tijekom vrednovanja škola je prezentirala dokaze o opredijeljenosti i sprovođenju postizanja kvalitete na ovom području
2	Škola može djelimično dokumentirati i argumentovano potvrditi kako su inicirane i realizirane određene aktivnosti koje su imale cilj pospješiti kvalitetu; škola je svjesnakako postoje određeni nedostaci i posjeduje plan i preporuke unaprijeđenja
3	Škola ne može dokumentirati, niti potvrditi kako radi na pospješnju kvalitete

Napomena:

Prije popunjavanja tablice preporučuje se pregled svih tablica i analiza indikatora identificiranja kriterija te prikupljanja materijala za verifikaciju. Uz svaki indikator za koji škola posjeduje materijal, kako bi dokumentirala, odnosno verificirala inicijative i mjere u cilju osiguranja kvalitete, upisuje se ocjena u krajnjoj desnoj koloni. Izvori verifikacije mogu biti zapisnici sa sastanka Vijeća roditelja škole, fotografije s školskih događanja, radovi nastavnika i učenika, rezultati anketa, intervjua, različite vrste portfolia i sl.

⁸ Opisi se odnose na područja, odnosno indikatore koji su predmet analize i vrednovanja

Podatci o školi

1.	Naziv škole						
2.	Službeni referentni broj škole						
3.	Ime i prezime ravnatelja						
4.	Adresa škole						
5.	Telefonski broj	6. Broj faksa			7. E-mail adresa:		
8.	Adresa web - stranice (ako je važno)						
9.	Vrsta škole						
10.	Uzrast učenika	Najmlađi			Najstariji		
11.	Broj upisanih učenika	Djevojčice		Dječaci		Sveukupno	
12.	Ime i prezime predsjednika Školskog odbora	13. Telefonski broj predsjednika Školskog odbora:					
14.	Broj službeno registriranih učenika s posebnim potrebama u učenju	Djevojčice		Dječaci		Sveukupno	
15.	Broj učenika kojima je materinski jezik , jezik manjina	Djevojčice		Dječaci		Sveukupno	
16.	Broj osoblja uposlenog u školi	Uposlenica		Uposlenika		Sveukupno	
17.	Broj nastavnika	Nastavnica		Nastavnika		Sveukupno	
18.	Broj ostalog plaćenog osoblja (uključujući asistente u razredu, asistente nastavnika, savjetnike i druge stručnjake)	Nastavnica-pomoćnica		Nastavnik - pomoćnik		Sveukupno	
19.	Ime i prezime domara	20. Telefonski broj domara:					

Pripadnost jednom od konstitutivnih naroda BiH	Djevojčice	Dječaci	Zene	Muskaraci
Bošnjaci				
Hrvati				
Srbi				
Nacionalne manjine ⁹ Dodati polje i podatke za svaku od nacionalnih manjina, čiji je pripadnik/ca evidentiran u školi				

⁹: http://bs.wikipedia.org/wiki/Bosna_i_Hercegovina Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini: Albanci, Crnogorci, Česi, Talijani, Jevreji, Jugosloveni, Mađari, Makedonci, Njemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Turci iostali.

Kriteriji i indikatori vrednovanja i samovrednovanja kvalitete 'Školske klime'

1. Poštivanje etičkog kodeksa i drugih normi ponašanja u školi				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Škola posjeduje Etički kodeks 2. Etički kodeks dostupan svim članovima školske zajednice 3. Svaki slučaj kršenja etičkog kodeksa na vrijeme identificiran 4. Škola posjeduje pravilnik o ponašanju učenika i zaposlenih 5. Kućni red škole na vidnom mjestu 6. Škola posjeduje Pravilnik o nagrađivanju i pohvaljivanju 7. Škola ima Program ličnog i socijalnog razvoja učenika 8. Evidencija poticanja odgovornosti učenika 9. Evidencija o načinu promoviranja pozitivnog ponašanja učenika 10. Evidencija o načinu reagiranja i mjerama suzbijanja neprihvatljivoga ponašanja učenika 11. Evidencija o uključivanju učenika u neposredno društveno okruženje 12. Postoji pravilnik o sigurnosti učenika 13. Procedure spječavanja i reagovanja u slučaju vršnjačkog nasilja, 14. Panoi, edukativni poster i evidencija o planiranim i organiziranim akcijama poradi promoviranja „zdravog načina života“ 15. Evidencija suradnje škole sa zdravstvenom službom 				
Upišite prosječnu ocjenu za 'Poštivanje etičkog kodeksa i drugih normi ponašanja u školi' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

2. Prostor unutar škole i njenog okružja kao važan aspekt sveukupne školske klime				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Školski ambijent je siguran i ugodan za rad i život članova školske zajednice 2. Dvorište škole uredno i održavano 3. Svi članovi školske zajednice doprinose ugodnom i sigurnom prostoru unutar škole 4. Rad Ekološke skupine na uređenju školskog prostora 5. Sportsko - rekreativni tereni se redovno održavaju i kontrolira se njihova sigurnost 6. Održavanje sanitarnih prostora u školi				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Prostor unutar škole i njenog okružja kao važan aspekt sveukupne školske klime' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

3. Komunikacija unutar školske zajednice				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Školska zajednica ima definirane pravce komunikacije 2. Članovi školske zajednice su upoznati s konceptom komunikacije 3. Škola organizirano radi na razvoju komunikacije i unaprijeđenju vještina komunikacije kod svih članova školske zajednice 4. Članovi školske zajednice sudjeluju u javnim raspravama organizovanim u školama, lokalnoj zajednici i šire 5. Vijeće učenika škole radi na razvoju i poboljšanju komunikacije				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Komunikacija unutar školske zajednice' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

4. Posvećenost školske zajednice obilježavanju dana škole i ostalih kulturno-sportskih događanja				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Promoviranje kulturnih vrijednosti i aktivnosti kroz susav obrazovanja, i putem medija ¹⁰ 2. Godišnji plan škole uključuje aktivnosti obilježavanja dana škole 3. Škola ima tim zadužen za osmišljavanje i realizaciju obilježavanja dana škole 4. Pripreme za obilježavanje dana škole i ostalih događanja uključuju sve članove školske zajednice 5. Realizacija obilježavanja dana škole uključuje sve članove školske zajednice 6. Kulturna i sportska događanja uključena u godišnji plan rada škole 7. Kulturno - sportske događanja animiraju cijelu lokalnu zajednicu 8. Lokalni mediji prate obilježavanje dana škole i kulturno - sportskog događanja				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Posvećenost školske zajednice obilježavanju dana škole i ostalih kulturno-sportskih događanja' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

¹⁰ Akcijski plan implementacije Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ odjel znanost kultura/pravni okvir (strategije)

5. Suradnja i umrežavanje s drugim školskim zajednicama, studijske posjete, izleti i ekskurzije				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima službeno uspostavljenu suradnju s drugom/im školskom zajednicom/cama 2. Škola sudjeluje u projektima s drugim školskim zajednicama 3. Najmanje 70% kulturnih institucija u BiH je programski povezano unutar barem jedne inicijative s osnovnoškolskim obrazovnim ustanovama ovisno o postojanju istih u relevantnoj zajednici ¹¹ 4. Nastavno osoblje aktivno u stručnim udruženjima županija, entiteta, države i regije 5. Škola aplicira na projekte koji uključuju studijske posjete, izlete, ekskurzije, simpozije i seminare 6. Nastavno osoblje škole ostvaruje suradnju kroz stručne aktive s nastavnicima istih, odnosno različitih predmeta 7. Škola je umrežena u virtualnu mrežu škola putom interneta, odnosno web - stranice 8. Škola sudjeluje u sportskim događanjima lokalnog, regionalnog, entitetskog i državnog karaktera				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Suradnja i umrežavanje s drugim školskim zajednicama, studijske posjete/izleti/ekskurzije' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

¹¹Akcijski plan za implementaciju Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ odjel znanost kultura/pravni okvir (strategije)

Kriteriji i indikatori vrednovanja i samovrednovanja kvalitete 'Suradnja škole s Vijećem roditelja škole i Vijećem učenika škole'

1. Oblici suradnje s Vijećem roditelja škole				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima plan rada s Vijećem roditelja škole 2. Škola se pridržava plana i programa rada s Vijećem roditelja škole 3. Škola surađuje s Vijećem roditelja škole u osmišljavanju projekata 4. Škola surađuje s Vijećem roditelja škole u realizaciji projekata 5. Vijeće roditelja škole sudjeluje u realizaciji svih događanja 6. Škola osigurava uvjete i pruža potporu radu Vijeća roditelja škole 7. Škola uključuje Vijeće roditelja škole u rasprave o NPP – u škole 8. Škola potiče komunikaciju Vijeća roditelja škole i rasprave o udzbenicima 9. Škola uključuje Vijeće roditelja škole u organizaciji rada izvannastavnih aktivnosti				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Oblici suradnje s Vijećem roditelja škole' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

2. Oblici suradnje s Vijećem učenika škole				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima plan rada s Vijećem učenika škole 2. Škola se pridržava plana rada s Vijećem učenika škole 3. Škola surađuje s Vijećem učenika škole u osmišljavanju projekata 4. Škola surađuje s Vijećem učenika u realizaciji projekata 5. Vijeće učenika škole sudjeluje u realizaciji svih školskih događanja 6. Škola osigurava uvjete i pruža potporu radu Vijeća učenika škole 7. Škola uključuje Vijeće učenika škole u rasprave o NPP - u u dijelovima za koje je škola nadležna 8. Škola uključuje Vijeće učenika škole u organizaciju rada izvanastavnih aktivnosti 9. Škola uključuje Vijeće učenika škole u rad učiteljskog vijeća 10. Predstavnici Vijeća učenika škole sudjeluju u radu školskog odbora 11. Vijeće učenika škole sudjeluje u izboru koordinatora i profesora za kontakt s Vijećem učenika škole				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Oblici suradnje s Vijećem učenika škole' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola i plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

Kriteriji i indikatori vrednovanja i samovrednovanja kvalitete 'Školskog rukovodstva'

1. Razvojni plan škole				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navedi izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Proces izradbe razvojnog plana i godišnjeg plana rada škole je transparentan i uključuje sve članove školske zajednice 2. Razvojni plan škole uključuje elemente strateškog planiranja 3. Razvojni plan škole usklađen s razvojnim planovima lokalne zajednice 4. Razrađen sustav praćenja realizacije planova				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Razvojni plan škole' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

2. Uloga rukovodstva škole zasnovana na poštivanju ljudskih prava i transparentnom radu				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. U procesu zapošljavanja poštiva politiku nediskriminacije 2. Rukovodstvo ima razrađen program rada koji se odnosi na pripravnike i nove uposlenike 3. Rukovodstvo ima plan posjete nastavnim satima 4. Rukovodstvo redovito prati i analizira nastavni proces 5. Rukovodstvo identificira potrebe i razvija plan stručnog usavršavanja odgojno - obrazovnih djelatnika 6. Rukovodstvo razvija plan profesionalnog razvoja 7. Rukovodstvo predlaže i realizira mjere unaprjeđenja 8. Rukovodstvo poštiva i provodi mjere osiguranja sigurnosti 9. Rukovodstvo radi na unaprjeđenju kvalitete komunikacije na svim razinama 10. Rukovodstvo potiče na inovativnost 11. Rukovodstvo potiče na kvalitetu i odgovornost 12. Rukovodstvo racionalno upravlja proračunskim i drugim sredstvima				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Uloga rukovodstva škole temeljenog na poštivanju ljudskih prava i transparentnom radu' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				
<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>				

3. Rukovodstvo škole i sudjelovanje u procesu donošenja odluka				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Rukovodstvo škole, u procesu donošenja odluka, pruža priliku članovima školske zajednice upoznati se s tematikom i daje svoje prijedloge u aktualnoj situaciji 2. Rukovodstvo škole pravovremeno donosi odluke 3. Rukovodstvo škole dosljedno provodi odluke školskog odbora 4. Rukovodstvo škole redovito kontaktira relevantne članove školske zajednice 5. Podrška projektima povezivanja kulturnih ustanova s obrazovnim ustanovama i razvoj zajedničkih programa ¹²				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Rukovodstvo škole i sudionici procesa donošenja odluka' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				
<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>				

¹² Akcijski plan implementacije Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ odjel znanost kultura/pravni okvir (strategije)

Kriteriji i indikatori vrednovanja i samovrednovanja kvalitete 'Kompetencije nastavnika'

1. Planiranje, organizacija i praćenje postignuća učenika				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nastavnici planiraju strukturu, ciljeve i izvođenje nastave zasnovane na ishodima učenja 2. Nastavnici koriste metode i oblike rada koji su sukladno s mogućnostima učenika i uvjetima rada 3. Nastavnici koriste odobrene udžbenike i upućuju na druge relevantne izvore 4. Nastavnici vrednuju rad i zalaganje učenika sukladno definiranim učeničkim postignućima(gdje je to primjenljivo) 5. Nastavnici sprovode periodične evalvacije vladanja učenika i izostanaka učenika, dajući preporuke za poboljšanje 6. Nastavnici poštuju prava učenika 				
Upisati prosječnu ocjenu za ' Planiranje, organizacija i praćenje postignuća učenika' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

2. Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Nastavnici iskazuju potrebe za stručnim usavršavanjem 2. Razvijeni programi obuke nastavnika na području izgradnje kreativnih sadržaja ¹³ 3. Nastavnici aktivno sudjeluju u radu stručnih aktiva 4. Nastavnici rade na razvoju vještina komunikacije (učionica, škola, lokalna zajednica, mediji) 5. Nastavnici su informatički pismeni 6. Nastavnici razvijaju vještinu komunikacije na stranim jezicima 7. Nastavnici su članovi profesionalnih udruženja u lokalnom i regionalnom kontekstu				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

¹³ Akcijski plan implementacije Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ odjel znanost kultura/pravni okvir (strategije)

3. Odnos prema članovima školske zajednice				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor ovjere (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Nastavnici iskazuju sposobnost za timski rad 2. Nastavnici iskazuju sposobnost prilagođavanja i integracije 3. Nastavnici iskazuju spremnost rješavanja konflikata 4. Poznaju norme komuniciranja				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Ophođenje sa drugim članovima školske zajednice' (prosječna ocjena predstavlja zbroj svih numeričkih ocjena podijeljen sa sveukupnim brojem indikatora)				
Ima li škola plan i prioritete djelovanja za poboljšanje ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju?				

Sudionici u izradbi Instrumentarija za vrednovanje i samovrednovanje kvalitete rada osnovne škole:

Stručnu pomoć u izradbi dokumenta pružili su Nedžada Faginović i Arthur R.Ivatts, stručnjaci za obrazovanje pri UNICEF-u, za Program MDG F Kultura za razvoj.

Voditeljica projekta: Branka Popić, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Aneks 1.

Članovi radne skupine:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje: Branka Kovačević, Jasminka Nalo, Sanja Lulo, Stojan Ljolje

Ministarstvo civilnih poslova: Aida Durić, Almina Ćibo, Jelena Vuković

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke: Edina Pezo, Ismet Strujo, Jasmina Oruč

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske: Ivana Idžan, Ljubiša Rokić, Slavica Kuprešanin

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona: Minka Džafić

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske: Nada Dujković

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona: Alisa Jogunčić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko- dobojskog kantona: Amela Avdić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona: Amira Borovac

Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona: Esminka Burek

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona: Ignacije Radić

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i sporta Hercegbosanske županije/Kantona 10: Mato Križanac

Odjeljenje za obrazovanje/Pedagoška institucija Vlade Brčko distrikta BiH: Milan Ljubojević, Ranko Nestorović

Republički pedagoški zavod Republike Srpske: Mira Grbić

Zavod za školstvo Mostar: Vesna Varunek

Pedagoški zavod Zenica: Ramajana Kukavica

Pedagoški zavod Tuzla: Hasib Hasanović, Ramiz Nurkić

Prosvjetno pedagoški zavod Sarajevo: Azemina Bogdanović, Dina Borovina, Indira Mešković

Pedagoški zavod Gorazde: Salih Posvandžić

Udruženje roditelja u BiH: Senada Pepeljak

Udruženje srednjoškolaca u BiH: Adisa Hodžić, Aleksandar Popović, Esmir Omamović, Sandra Valetić

Predstavnici osnovnih škola BiH: Adela Krupalija, Irma Purković, Mirjana Knežević, Željka Vasović Tolj